

2019-06-13

RS 929-2019

2019-02-28

U2019/00304/UH

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan

Region Västerbotten har beretts möjlighet att lämna svar på remissen av betänkandet "En långsiktig, sammanhållen och dialogbaserad styrning av högskolan" (SOU 2019:6).

När regeringen tillsatte utredningen i april 2017 konstaterades att styrningen behöver utvecklas för att ge universitet och högskolor goda förutsättningar att kunna bedriva långsiktig verksamhet. Utredningens direktiv var att styrningen ska främja "starka och ansvarsfulla lärosäten" som kan uppfylla nationella mål och möta samhällsutmaningar i Sverige och globalt. Utredningens mål har varit att skapa ett ramverk för styrning och resurstilldelning som ger lärosätena goda förutsättningar att ta ansvar för att utveckla och förmedla kunskap för samhällets långsiktiga utveckling.

Utredningen föreslår förändringar och förenklingar i styrning av och resursfördelning till högskolorna för att ge optimala förutsättningar att "utveckla, förmedla och förvalta kunskap som bidrar till en bättre värld".

Avsnitt I - ett regionalt och övergripande länsperspektiv på förslagen i betänkandet

Sammanfattande synpunkter

Det finns förslag i utredningen som ur ett kompetensförsörjningsperspektiv kan anses vara positiva, exempelvis föreslagna förändringar inom universitetens ansvar för det omgivande samhället och det livslånga lärandet. Det är dock mycket svårt att se hur dessa förtydliganden av redan givna uppdrag till lärosätena ska kunna påverka dimensioneringar av utbildningar, lokalisering och utformning ur ett nationellt eller regionalt kompetensförsörjningsperspektiv. På detta område bidrar utredningens förslag enligt regionen i mycket begränsad utsträckning. Västerbotten är ett län med stora inomregionala skillnader i branschstruktur, utbildningsnivå, näringslivets utformning, kommuners storlek samt fysiskt avstånd till lärosäten. Det är svårt att se hur utredningens förslag bidrar till breddad rekrytering till högre utbildning.

Preciserade synpunkter

Förslag 6.2.1 Vad ska styra utbildningsutbudets utformning?

Utredningens förslag: "Vi föreslår att Regeringen tar initiativ till att det i författning skrivs in att utbildningsutbudet vid universitet och högskolor ska utformas med hänsyn till kunskapsutvecklingen och svara mot studenternas efterfrågan samt arbetslivets och samhällets behov."

Region Västerbotten

Regionens hus, Köksvägen 11, 901 89 Umeå
Telefon: 090-785 00 00, telefax: 090-13 68 82
E-post: regionen@regionvasterbotten.se Org.nr: 232100-0222
VAT-nr: SE232100022201 Bankgiro 5728-3061

2019-06-13

Region Västerbottens kommentar

Förslaget innebär inget nytt uppdrag för universiteten och det är mycket tveksamt om det på något sätt kommer att påverka utbildningsutbud och utbildningsplanering. Matchning mellan högre utbildning och arbetsmarknadens behov brister i dag och det behövs skarpare lagstiftning eller bättre incitament för universitet och högskolor att beakta arbetsmarknadens och samhällets behov.

Förslag 6.2.2 Behöver utbildningsutbudet styras tydligare utifrån arbetsmarknadens behov?

Utredningens bedömning: "Utformningen av utbildningsutbudet bör fortsatt vara lärosätenas ansvar. Regeringen bör dock styra utbildningens omfattning på totalnivå, samt omfattningen av vissa utbildningar som leder till legitimationsyrken och där behovet påverkas av politiska beslut."

Utredningens förslag: "Regeringens styrning av utbildningsutbudet sker genom att i regleringsbrev ange fyraåriga utbildningsuppdrag till respektive lärosäte."

Utbildningsuppdraget innehåller mål om antal helårsstudenter på totalnivå samt mål för antal examina inom vissa utbildningar som leder till legitimationsyrken."

Region Västerbottens kommentar

Det regionala perspektivet saknas i stort i lärosätenas nuvarande utbildningsplanering, detta trots att många studenter rekryteras från regionen och stannar kvar i regionen efter examen. Regeringens eventuella styrning genom mål på totalnivå inom vissa utbildningar bör därför utgå från den regionala kontexten vid respektive lärosäte. Utredningen nämner att det regionala behovet av kompetens- och kunskapsförsörjning bör ingå som underlag i utbildningsplaneringen. Utredningen nämner inte medverkan från regioner eller kommuner i utformningen av utbildningsutbudet. Här har framförallt regionerna med det regionala utvecklingsuppdraget en viktig roll och möjlighet att tillhandahålla fördjupad kunskap om den lokala och regionala arbetsmarknaden, som kan ligga till grund för ett närmare samarbete mellan lärosäten och regionala aktörer.

Förslag 6.3.2 Ekonomiska hinder för flexibla utbildningsformer försvårar utbud för fortbildning

Utredningens bedömning:

- Det prestationsbaserade resurstilldelningssystemet (helårsstudenter och helårsprestationer) för utbildning på grundnivå och avancerad nivå medför att utbildningar som på olika sätt är flexibla för studenten ofta är ekonomiskt ofördelaktiga för lärosätena att erbjuda.
- Det är individens syfte med en utbildning som avgör om den är fortbildning eller annan utbildning.

Utredningens förslag:

"Vi föreslår att prestationer ges minskad betydelse i resurstilldelningssystemet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå."

2019-06-13

Region Västerbottens kommentar

Det är positivt att utredningen lyfter det livslånga lärandet, stigande kunskapskrav på arbetsmarknaden gör att individer och företag måste ges möjlighet till vidare-utbildning och fortbildning som inte nödvändigtvis innebär hela utbildningar. Det är dock önskvärt att det tydliggörs på vilket sätt lärosätena ska utveckla detta inte bara i lärosätets omedelbara närhet utan också genom distansöverbyggande teknik och genom flexibla utbildningsformer. På detta område är utredningens förslag för svaga.

Förslag 6.5 Breddad rekrytering till utbildning

Utredningens bedömning:

- Lärosätenas arbete med breddad rekrytering kan följas upp via dialogbaserad styrning genom överenskommelser.
- Utbildning på alla tre nivåer bör ingå i lärosätenas arbete med breddad rekrytering.

Region Västerbottens kommentar

Stora skillnader i utbildningsnivåer mellan olika kommuner och delar av landet är ett allvarligt problem. Utbildningsnivån (3 år eftergymnasial utbildning eller mera) varierar med avståndet till närmaste lärosäte. Så kan vi inte ha det i ett informations-samhälle där modellen centrumperiferi blir alltmer irrelevant. Vi ser inte hur utredningens förslag alls berör detta allvarliga problem som är tydligt i Västerbotten. Det är djupt beklagligt att utredningen inte föreslår åtgärder för att jämna ut förutsättningarna för de som bor långt från lärosäten eller kulturellt inte har nära till högre utbildning. SCB visar hur andelen barn som har högre utbildning än sina föräldrar stadigt sjunker, i många av Västerbottens kommuner där utbildningsnivån hos befolkningen redan är låg är detta förstas ännu mer allvarligt. På detta område krävs krafttag och ett tydligt uppdrag till lärosätena att verka för breddad rekrytering och ökad tillgång till utbildning. Breddad rekrytering är ett mål där Sverige inte gjort framsteg nu på något decennium. Regionen bedömer att möjligheten till breddad rekrytering numera beror på hur tillgängligheten till utbildning ser ut där otraditionella studenter bor. Tillgängligheten till och flexibiliteten i utbildning måste vidgas. Vi ser inget i utredningen som skulle på något sätt förändra denna situation.

Avsnitt II – Yttrande ur ett hälso- sjukvårds och utbildningsanordnare perspektiv på förslaget i betänkandet Preciserade synpunkter

4.6 Förstärkning av vissa normer i högskolelagen

Utredarna föreslår att:

Regeringen tar initiativ till förändringar i högskolelagen (1992:1434), inklusive den ytterligare beredning som behövs, i syfte att i lagen markera:

- att lärosäten och staten som huvudman ska främja och värna akademisk frihet, som en förutsättning för forskning och utbildning på vetenskaplig grund samt för lärosätenas roll som en självständig och kritiskt reflekterande kraft i samhället;
- lärosätenas och den enskilda lärarens frihet i utbildningens utformning;
- lärares och forskares möjlighet till deltagande i beslut och beredning av frågor som rör forskning och utbildning; och

2019-06-13

- att det normalt ska ingå både utbildning och forskning i tillsvidareanställda vetenskapligt kompetenta lärares arbetsuppgifter.

De legitimationsgrundande vårdutbildningarna och klinisk forskning bedrivs idag i en nära samverkan mellan lärosätena och hälso- och sjukvårdens huvudmän. Region Västerbotten anser att samverkan med regioner och kommuner är en viktig del i förutsättningarna för bedrivandet av en högkvalitativ utbildning och forskning inom hälso- och sjukvårdens område och saknar därför i förslaget stöd för denna samverkan.

Dagens studenter är morgondagens medarbetare i hälso- och sjukvården. Utbildningen vid universitet och högskola behöver därför ge studenterna goda förutsättningar att verka i framtidens hälso- och sjukvård där de utöver aktuella kunskaper inom sin profession också behöver ha förutsättningar att medverka i hälso- och sjukvårdens pågående transformation mot digitalisering och en nära och kunskapsbaserad vård. Region Västerbotten anser därför att lärare i kliniska ämnen inom legitimationsgrundande vårdutbildningar bör ha en aktuell och solid förankring i klinisk hälso- och sjukvårdsverksamhet och att även denna aspekt beaktas i den fortsatta beredningen av förändringarna i högskolelagen.

5.1.1 En samlad proposition för högre utbildning och forskning vart fjärde år

5.1.4 Regeringens behov av underlag till en samlad proposition

Utredarna föreslår att:

- UKÄ ges i uppdrag att inför en samlad proposition för högre utbildning och forskning lämna underlag för den högre utbildningen.

Region Västerbotten har inga synpunkter på detta förslag men anser det angeläget att det säkerställs att behov och obalanser ur det regionala perspektivet belyses i underlaget.

5.2.3 En mer långsiktig, fokuserad och dialogbaserad styrning

Utredarna föreslår att:

- Regeringens styrning av högre utbildning och forskning bör ha ett dialogbaserat och fyraårigt perspektiv med avseende på mål, dimensionering, uppdrag och resurstilldelning.
- Regleringsbrevet för varje lärosäte utformas med utgångspunkt i den samlade propositionen för högre utbildning och forskning genom en fördjupad dialog med lärosätet, och reglerar resurser, utbildningsmål samt särskilda uppdrag och bemyndiganden med ett fyraårsperspektiv.
- Som komplement till regleringsbrevet införs ett dialogbaserat och lärosätesanpassat styrinstrument i form av fyraåriga överenskommelser där varje lärosätes mål och uppföljningskriterier formuleras för ett antal av politiken prioriterade områden.
- Det gemensamma regleringsbrevet tas bort och långsiktiga mål eller anvisningar läggs i förordning, medan andra mål ges en mer lärosätesspecifik utformning.

2019-06-13

Region Västerbotten är positivt till en ökad långsiktighet i styrningen. Utredningen menar att regeringen och lärosätena på sin respektive nivå har ansvar för att identifiera samhällsbehov vilket vi tolkar som att lärosätena ansvarar för detta på regional nivå. Utredarna anser angående principer för styrningen att en ändamålsenlig rollfördelning är att riksdagen och regeringen formulerar övergripande mål för verksamheten utifrån sitt nationella helhetsansvar, men att lärosätena och professionen får arbeta med dessa mål på olika sätt utifrån sina olika förutsättningar. Region Västerbotten ser i detta en risk för otydlighet vad gäller hur regionala behov av samordning och prioriteringar mellan lärosäten ska identifieras och hanteras i beslutsprocessen. Under 5.2.5 lyfter utredarna fram samverkan som ett exempel på område som beslutsprocessen bör stödja och föreslår vidare under 7.5 att styrning och uppföljning av prioriterade samverkansaspekter kan ske inom ramen för överenskommelserna och deras uppföljning. Region Västerbotten anser mot bakgrund av att detta att det är angeläget att beredningsprocessen för den dialogbaserade styrningen säkerställer att beslutsunderlaget tillräckligt belyser behov och förutsättningar även ur ett regionalt samhällsperspektiv. Detta för att skapa goda förutsättningar för såväl lärosätenas uppfyllande av de med regeringen överenskomna målen som en bred förankring i samhället.

5.4.3 Organisatorisk form och finansiering

Utredarna föreslår att:

- Analysfunktionen inrättas som en kommitté med ett kontinuerligt uppdrag.
- Kommittén utgörs av en expertgrupp (maximalt tio personer) bestående av en bred representation av ledamöter från olika delar av samhället.
- Expertgruppens ledamöter inklusive ordförande utses av regeringen på sex år.
- UKÄ utgör värd för analysfunktionen.
- Analysfunktionen ges namnet Expertgruppen för analys av högre utbildning och forskning.

Region Västerbotten är positivt till att en oberoende analys tas fram som underlag för inför propositionen för högre utbildning och forskning.

Vi är däremot negativa till den organisatoriska form som föreslås då vi bedömer att den saknar förutsättningar för att uppfylla de krav på representativitet som behöver ställas ur ett vidare samhällsperspektiv. Vi anser därför att frågan om hur framtagande av den oberoende analysen ska organiseras behöver utredas vidare separat och ser gärna en utformning att där berörda myndigheter och olika offentliga aktörer som redan har en etablerad struktur för samverkan görs delaktiga.

6.2.1 Vad ska styra utbildningsutbudets utformning?

Utredarna föreslår att:

- Regeringen tar initiativ till att det i författning skrivs in att utbildningsutbudet vid universitet och högskolor ska utformas med hänsyn till kunskapsutvecklingen och svara mot studenternas efterfrågan samt arbetslivets och samhällets behov.

Region Västerbotten är positivt till förslaget men anser det angeläget att man beaktar behoven av kompetensförsörjning inom samhällsviktiga funktioner även ur ett regionalt perspektiv. Det är också viktigt att utbildningsutbudets utformning sker i dialog och samverkan med berörda myndigheter och olika offentliga aktörer.

2019-06-13

6.2.2 Behöver utbildningsutbudet styras tydligare utifrån arbetsmarknadens behov?

Utredarna föreslår att:

- Utformningen av utbildningsutbudet bör fortsatt vara lärosätenas ansvar. Regeringen bör dock styra utbildningens omfattning på totalnivå, samt omfattningen av vissa utbildningar som leder till legitimationsyrken och där behovet påverkas av politiska beslut.

Utredarna föreslår vidare att:

- Regeringens styrning av utbildningsutbudet sker genom att i regleringsbrev ange fyraåriga utbildningsuppdrag till respektive lärosäte.
- Utbildningsuppdraget innehåller mål om antal helårsstudenter på totalnivå samt mål för antal examina inom vissa utbildningar som leder till legitimationsyrken.
- I utbildningsuppdraget ingår även eventuella särskilda åtaganden som lärosätet och regeringen fastställt i dialog.

Region Västerbotten är positiva till förslaget om fyraåriga utbildningsuppdrag för utbildningar ledande till legitimationsyrken. Vi anser att det skulle vara av värde för regeringens beslutsunderlag om landets regionkommuner gavs möjlighet till att i samband med beredningsprocessen ge synpunkter på föreslagna mål för antal examina vid de i respektive region belägna lärosätena. Se även punkt 5.2.3

6.2.3 Hela landets behov av utbildning

Utredarna föreslår att:

- Det arbete som har inletts med att skapa nationella och regionala samverkansarenor bör utvecklas vidare.
- Både nationella och regionala behov av kompetens- och kunskapsförsörjning bör vara delar i lärosätenas planering av utbildningsutbudets utformning.
- Samarbeten mellan lärosäten för att åstadkomma arbetsdelning kring utbildningsutbudet bör utvecklas vidare.

Region Västerbotten instämmer i utredarens bedömning.

Utredarna föreslår att:

- UKÄ ges i uppdrag att lämna de förslag som krävs för att möjliggöra gemensamma examenstillstånd eller examenstillstånd som bygger på överenskommelser om att ett annat lärosäte bidrar med nödvändig kompetens.
- Frågan om hur man kan underlätta för två eller flera lärosäten att bedriva gemensamma utbildningar utreds.

Region Västerbotten är positivt till att lärosätenas möjligheter till samarbete ökas för att behoven av utbildningsutbud över hela landet ska kunna tillgodoses. Dock hade vi önskat en bredare ansats i uppdraget till UKÄ än ovanstående två förslag. Redan idag finns goda exempel på regionaliserade utbildning såsom läkarutbildningen vid Umeå Universitet vilket även skulle kunna prövas inom andra områden som till exempel utbildning av specialistsjuksköterskor. Utbildningar där de teoretiska delarna ges som distansutbildning och VFU ges på flera orter i samarbete med regioner eller kommuner är en annan möjlighet för ökad tillgängligheten till utbildningen samt tillgodose hela landets behov av högre utbildning.

2019-06-13

6.3.1 Vad är högskolans roll i det livslånga lärandet?

Utredarna föreslår att:

- Lärosätenas ansvar för yrkesverksammas fortbildning behöver tydliggöras
- Om regeringen av utbildningspolitiska skäl vill prioritera viss utbildning är detta ett ställningstagande som öppet bör redovisas.

I enlighet med utredningens bedömning håller vi med utredarna om att regeringens utbildningspolitiska beslut öppet bör redovisas och anser att lärosätenas ansvar för yrkesverksammas fortbildning behöver utredas vidare och tydliggöras.

Utredarna föreslår vidare att:

- Den kursbaserade högskoleutbildningen ger goda förutsättningar för livslångt lärande inom nuvarande system.
- Utökad uppdragsutbildning och öppen nätbaserad utbildning är viktiga instrument för att stärka lärosätenas arbete med livslångt lärande.

Den kursbaserade högskoleutbildningen ger goda förutsättningar för livslångt lärande men kan förbättras ytterligare genom att öka samverkan mellan hälso- och sjukvårdsverksamheterna och deras huvudmän och universitet/högskolor. Genom ökad samverkan kan universitet/högskolor bättre möta hälso- och sjukvårdens behov. Utökad uppdragsutbildning kan vara ett resultat av ökad samverkan. Vi instämmer i utredarens bedömning angående nätbaserad utbildning, flera kurser och program är i norra sjukvårdsregionen redan nätbaserade vilket vi gärna ser utvecklas ytterligare.

Utredarna föreslår att:

- Uppdrag från olika offentliga aktörer till högskolan behöver vara långsiktiga så att de kan integreras på ett ändamålsenligt sätt i verksamheten.

Region Västerbotten instämmer i denna bedömning och anser att detsamma bör gälla även lärosätenas uppdrag till offentliga aktörer.

Utredarna föreslår att:

- Regeringen tar initiativ till att det i högskolelagen (1992:1434) åter regleras att det i utbildning på grundnivå och avancerad nivå även ingår fortbildning och vidareutbildning.

Region Västerbotten är positiva till att lärosätenas uppdrag inom fortbildning och vidareutbildning av yrkesverksamma förtydligas genom att regleras i lag då tillgång till fort- och vidareutbildning för de yrkesverksamma är en förutsättning för att bedriva och utveckla en hälso- och sjukvård av hög kvalitet.

Förslaget till att reglera att det i utbildning på grundnivå och avancerad nivå även ingår fortbildning och vidareutbildning behöver förtydligas. Tolkat som att utbildning på grund- och avancerad nivå bör tillgängliggöras som del i yrkesverksammas livslånga lärande så är vi positiva till förslaget. Att fortbildning och vidareutbildning regleras på avancerad nivå kan stärka att utbildningen bättre svarar upp på verksamhetens behov och ställer ökade krav på att utbildningen är aktuell. Det kan även

2019-06-13

innebära ett utökat utbud av kurser inom program som kan läsas fristående vilket välkomnas.

Att fortbildning och vidareutbildning regleras på grundnivå är mer komplicerat och bidrar till att utbildningens omfattning på grundnivå (framför allt vad gäller sjuksköterskeutbildningen) kan behöva utökas då det i dagsläget är en stor variation på studenternas förkunskaper då de påbörjar sina studier. I grundutbildningen behöver studenterna lära sig grunderna i yrket och förbereda sig på att kunna arbeta med barn, äldre, inom olika specialiteter etc. Att anpassa kurser inom grundutbildning så att de även kan fungera som fortbildning och vidareutbildning för yrkesverksamma skulle därför vara mer svårigenomförbart då examinationsmålen vara desamma för alla studenter på utbildningen oavsett deras förkunskaper. Region Västerbotten välkomnar att fler kurser som ingår i program blir tillgängliga för yrkesverksamma att läsa som fristående kurser.

En faktor som ofta kan vara begränsande för yrkesverksamma att läsa kurser vid universitet/högskola är att individen inte har möjlighet att delta under den tid då kursen ges. Ett ökat utbud av nätbaserade kurser med möjlighet att läsa på deltid och utan bundenhet till fasta kurstider skulle sannolikt öka möjligheterna till kompetensutveckling för yrkesverksamma.

6.3.2 Ekonomiska hinder för flexibla utbildningsformer försvårar utbud för fortbildning

Utredarna föreslår att:

- Det prestationsbaserade resurstilldelningssystemet (helårsstudenter och helårsprestationer) för utbildning på grundnivå och avancerad nivå medför att utbildningar som på olika sätt är flexibla för studenten ofta är ekonomiskt ofördelaktiga för lärosätena att erbjuda.

Region Västerbotten instämmer i utredarens bedömning.

Utredarna föreslår att:

- Det är individens syfte med en utbildning som avgör om den är fortbildning eller annan utbildning.

Vi instämmer inte i denna bedömning då vår uppfattning är att det är arbetsgivaren som i dialog med den anställde som avgör vad som kan räknas som fortbildning och därmed kan motivera beviljande av tjänstledighet för utbildning, vanligen enligt kriteriet att utbildningen bedöms vara till nytta för verksamheten och dess uppdrag. Vi noterar också utredarens bedömning "Med hänsyn till svårigheterna att identifiera fortbildning och bedöma konsekvenserna för annan utbildning föreslår vi ingen särskild ersättning för fortbildning" vilken vi inte instämmer i enligt ovanstående motivering.

2019-06-13

6.6.1 Balansen mellan direkta anslag och externa medel

Utredarna föreslår att:

- Regering och riksdag uttalar ett mål och formulerar en plan för att andelen direkta statsanslag ska utgöra minst hälften av de totala forskningsintäkterna vid universitet och högskolor i landet inom den närmaste åttaårsperioden.

Region Västerbotten tar inte ställning till detta förslag men noterar att det kan innebära en risk för att de direkta statsanslagens storlek indirekt styrs av mängden externa forskningsmedel vilken kan förändras över tid beroende på t ex kapitalmarknadens utveckling.

"Vi ser det som legitimt att regering och riksdag bedömer behovet av forskningsresurser bl.a. med hänsyn till utmaningar i samhället eller olika kunskapsområden. Varken kunskapsutvecklingen eller samhällets kunskapsbehov kan dock förutses, och ofta nog kommer båda att förutsätta tvärvetenskap och utveckling av nya forskningsområden.

Områden som anses behöva särskilda satsningar bör också kunna avgränsas olika över tid. Vi föreslår således inte någon återgång till en fast indelning av lärosätenas anslag i olika vetenskapsområden.

Styrning av forskningsmedlen till vissa områden kan som i dag göras via de forskningsfinansierande myndigheterna eller genom särskilda satsningar såsom strategiska forskningsområden. Det är dock viktigt att denna styrning utformas på ett ändamålsenligt sätt. Vi menar att följande principer bör gälla.

För det första bör styrning mot vissa områden baseras på en analys som visar på tydliga brister, luckor eller utvecklingsbehov. Givet statens roll att framför allt ansvara för sådant som är samhällsviktigt men inte säkerställs av andra aktörer måste en sådan analys ta hänsyn även till de privata finansierarnas prioriteringar, med inriktningen att balansera eller kompensera dessa.

För det andra måste områden som pekas ut vara tillräckligt breda för att inte inkräkta på forskningens frihet. Eventuella behov att få mycket specifika frågor belysta bör hanteras som uppdragsforskning. För det tredje bör fördelningen mellan olika områden som resurser ska satsas på göras samlat och på nationell nivå innan fördelning mellan lärosäten kommer in i bilden.

Fördelning mellan lärosäten måste, för det fjärde, göras efter bred utlysning och sakkunnigprövning utifrån tydliga kriterier."

6.6.5 Översyn av de statliga forskningsfinansierarna

Utredarna föreslår att:

- En översyn av den statliga externa finansieringen av forskningen görs. Översynen bör omfatta såväl forskningsråden och Vinnova som övriga myndigheter som finansierar forskning. Syftet med översynen ska vara att säkerställa att den statliga forskningsfinansieringen är ändamålsenligt organiserad.

Region Västerbotten har inga synpunkter på detta förslag.

2019-06-13

7.2 Förslag till en ny formulering i högskolelagen

Utredarna föreslår att:

- Regeringen tar initiativ till att förändra lydelsen i 1 kap. 2 § högskolelagen (1992:1434) så att det anges att det i högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och verka för att den kunskap och kompetens som finns vid högskolan kommer samhället till nytta.

Region Västerbotten är positivt till detta förslag.

7.4 Samverkan som en del av ett nationellt kvalitetssäkringssystem

Utredarna föreslår att:

- Bedömning och uppföljning av lärosätenas samverkansarbete primärt sker inom ramen för det nationella kvalitetssäkringssystemet för utbildning och forskning med UKÄ som ansvarig myndighet.

Region Västerbotten har inga synpunkter på detta förslag men vill poängtera att den föreslagna modellen med uppföljning av samverkan primärt via ett system ställer stora krav på att kvalitetssäkringssystemet är tillräckligt väl utformat för denna uppgift.

7.6 Att främja samverkan ekonomiskt

Utredarna föreslår att:

- Regeringen bör för större och långsiktiga satsningar och för specifika samverkansaspekter lämna uppdrag om utlysningar vars beredningsprocess är transparent. För att förstärka långsiktigheten i samverkansarbetet övergår dessa medel, efter utvärdering, till ordinarie anslag till lärosätet.

Region Västerbotten anser fördelning av medel för att främja samverkan genom utlysningar inte är ändamålsenligt för landets regionkommuner och att förslaget därför bör kompletteras så att även dessa behov kan tillgodoses. Vi är också tveksamma till att dessa medel övergår i ordinarie anslag då det kan försvåra en anpassning över tid till förändrade behov och förhållanden i samhället.

7.8 Innovationssystemet

Utredarna föreslår att:

- Högskolans roll i det nationella innovationssystemet belyses i en särskild utredning.

Region Västerbotten instämmer i detta förslag.

2019-06-13

Ersättningsbelopp ersätts med ett mål för antalet helårsstudenter

9.4.1 Förslag kopplade till dagens modell för tilldelning

Utredarna föreslår att:

- En ändamålsenlig tilldelning av medel för forskning inte går att uppnå med ett fåtal indikatorer. I stället bör tilldelningen kontinuerligt anpassas till forskningspolitikens mål och bestå av flera olika delar.
- Ett utökat utbildningsuppdrag leder till en ökning av lärosätets forskningsram.

Region Västerbotten ser positivt på detta förslag då forskning är en förutsättning för att långsiktigt säkerställa tillgången till disputerade lärare vilket är angeläget inte minst inom de legitimationsgrundande yrkesutbildningarna. Dock ser vi en potentiell risk att lärosäten väljer att använda en utökning av forskningsramen som motiveras av ett utökat utbildningsuppdrag inom ett område till forskning inom ett annat område. Det skulle innebära att den effekt om ökat samband mellan utbildning och forskning som förslaget syftar till kan utebli inom vissa områden. Möjligen kan detta regleras i de överenskommelser som träffas mellan regeringen och respektive lärosäte.

Det är vår förhoppning att en starkare koppling mellan utbildningsuppdrag och tilldelning av forskningsmedel kan ge förutsättningar för fler kombinationstjänster inom hälso- och sjukvården.

Utredarna föreslår att:

- Nuvarande anslagstilldelning baserat på betygssättning av lärosätenas samlade samverkansarbete upphör.

Region Västerbotten anser att samverkan mellan lärosäten och aktörer inom hälso- och sjukvårdsområdet, för att främja den kliniska forskningen och de legitimationsgrundande yrkesutbildningarna, bör beaktas vid tilldelning av forskningsmedel.

9.4.2 En ökad andel direkta anslag kan uppnås genom omfördelning av statliga medel för forskning

Utredarna föreslår att:

- En ökad andel direkta anslag för forskning kan finansieras genom omfördelning från statliga forskningsfinansiärer. Medel som omfördelas från statliga forskningsfinansiärer bör fördelas till lärosätena utifrån respektive lärosätets historiska tilldelning av bidrag från de berörda finansiärerna.

Region Västerbotten är negativt till detta förslag då det sannolikt kommer att gynna de största lärosätena vilka haft störst tilldelning historiskt. Vi anser därför att istället de forskningspolitiska målen ur både nationellt och regionalt perspektiv bör vara utgångspunkten även vid omfördelning av medel.

2019-06-13

9.4.3 Övrig ökning av direkta anslag till forskning

Utredarna föreslår att:

- Övrig ökning av direkta anslag för forskning fördelas som långsiktiga strategiska satsningar, i proportion till nuvarande tilldelning eller med en eller flera kvalitetsindikatorer.

Se svaret under 9.4.2.

11 Konsekvenser av förslagen

När det gäller bedömning och uppföljning av lärosätenas samverkansarbete menar vi att detta primärt bör ske inom ramen för det nationella kvalitetssäkringsystemet för utbildning och forskning med UKÄ som ansvarig myndighet.

Se kommentar under punkt 7.4

REGION VÄSTERBOTTEN
Regionstyrelsen

Peter Olofsson
Ordförande

Kent Ehliasson
Regiondirektör